

RETTIGHETER VED YRKESKADER OG YRKESYKDOM

Written by Administrator

05. Feb, 2006 klokka 10:11 AM

RETTIGHETER VED YRKESKADER/SYKDOMMER

Yrkesbetingede helseskader er blitt brukt som en fellesbetegnelse på yrkesskader og yrkessykdommer.

Etter at slike helseskader oppstår, kan det være muligheter for økonomisk kompensasjon fra fire typer ordninger: Det generelle folketrygdsystemet, folketrygdens særregler om yrkesskader, erstatningsretten (skadevolder) og yrkesskadeforsikringen. Vi skal se litt på disse ordningene.

De samme formene for ytelser kan komme til utbetaling ved yrkesskade og yrkessykdommer som ved andre skader og sykdommer. F.eks. utgifter til medisiner, sykepenger og uførepensjon. Men ved yrkesskader og yrkessykdommer lempes det ofte på vilkårene for rett til ytelser, og disse er vanligvis høyere enn ved andre skader og sykdommer. Det kan dessuten søkes om ménerstatning, noe som andre skadelidte og uføre ikke har krav på.

Vilkårene for rett til yrkesskadedekning etter folketrygdloven

For å kunne få yrkesskadedekning må du være medlem i folketrygden. Det er alle som er bosatt eller arbeider i Norge, I tillegg må du fylle de særlige medlemsvilkårene, dvs du må være arbeidstaker, student, skoleelev osv. For selvstendige næringsdrivende og frilansere, f.eks. bønder, er det adgang til å tegne frivillig yrkesskadetrygd.

En arbeidstaker er yrkesskadetrygdet bare mens han er i arbeid på arbeidsstedet i arbeidstiden. Dvs at skader som pådras i fritiden ikke gir dekning. En arbeidstaker er ikke yrkesskadedekket mens han er på vei til og fra arbeidsstedet, men det gjøres unntak når transporten inngår i arbeidssituasjonen. Et klassisk eksempel på en som ikke er "i arbeid", er den snekker som benytter sirkelsagen til å skjære en planke til eget bruk og blir skadet. Han vil ikke få skaden dekket etter særreglene om yrkesskade.

For å få yrkesskadedekning er det et grunnvilkår at det foreligger en yrkesskade, altså en personskade, sykdom eller dødsfall som skyldes en arbeidsulykke. Skader som kommer gradvis blir ikke dekket, f.eks. den som sliter seg ut gjennom mange år med tungt arbeid.

Skadelidtes medvirkning vil ikke føre til tap av trygderettigheter, men yrkesskadedekningen vil likevel kunne avslås der ulykken ikke har noen som helst sammenheng med arbeidet.

Likestilt med yrkesskader er visse yrkessykdommer. Det kreves at sykdommen skal være oppstått pga. forhold på arbeidsstedet. Det er få yrkessykdommer som godkjennes etter ftl kapittel 13, hvis en ser på det store antallet sykdommer, skader og dødsfall som kan tilbakeføres til arbeidssituasjonen.

Yte/sene

Godkjennelse av en skade som yrkesskade gir en del rettigheter man ellers ikke har i folketrygdloven.

På grunnlag av folketrygdens oppbygging kan det skilles mellom fem faser:

Sykefasen med rett til sykepenger og stønad til helsetjenester

Rehabiliteringsfasen med rett til rehabiliteringspenger/stønad

Attføringsfasen med rett til attføringspenger/stønad

Uførefasen med rett til uførepensjon, grunnstønad og hjelpestønad

Alderdom med rett alderspensjon.

I hver fase gis det to hovedformer for ytelser. Det er ytelser som skal dekke arbeidsinntekt som er falt bort, og ytelser----- skal dekke ekstrautgifter, I tillegg gis det ved yrkesskader og yrkessykdommer en egen ytelse, ménerstatningen. Den skal kompensere et ikke-økonomisk tap. Denne erstatningen svarer til ménerstatningen etter skadeerstatningsloven § 3-2, men den siste ménerstatningen blir som regel noe høyere.

Livsopphold

Ved *sykepenger* er det ingen vesentlige ulikheter mellom yrkesskadetilfellene og andre situasjoner der du har rett til sykepenger. Sykepengenivået er det samme, men sykepenger ved yrkesskader ytes også i de første 14 dagene av et arbeidsforhold.

Vilkårene for rett til *rehabiliteringspenger* og *attføringspenger* er de samme enten behovet for disse skyldes yrkesskade eller ikke.

Det gjelder noen særregler ved *uførepensjon* i yrkesskadetilfellene, blant annet vil en yrkesskadet kunne få pensjon ved uførhet helt ned til 30 %.

Ekstrautgifter

Sykefasen. Folketrygden gir full dekning for utgifter til legehjelp, tannlegehjelp, fysikalsk behandling, legemidler osv. Ved yrkesskader og yrkessykdommer slipper du å også betale egenandelen på disse tjenestene.

Reglene om *rehabiliteringsstønad* og *attføringsstønad* er de samme for yrkesskadde som for andre. Folketrygden dekker utgifter til kjøp av bil, skolegang og andre rehabiliterings- og attføringstiltak.

Viktigst ved varig *uførhet* er at yrkesskadde kan få grunnstønad og hjelpestønad uten å fortsatt være medlemmer.

Særforde/er

Særfordelene ved yrkesskader er presisert i slutten av de enkelte kapitlene i folketrygdloven.

F.eks. § 3-30 om særfordelene ved pensjoner ved yrkesskade, §5-25 om full dekning ved helsetjenester m.v., § 6-9 om særfordelene ved grunnstønad og hjelpestønad, § 7-5 om bedre stønad til gravferd, § 8-55 om sykepenger, § 10-16 om rehabiliteringsstønad, § 11-17 om attføringspenger og § 12-18 om uførepensjon.

Ménerstatning

Denne er en særytelse i folketrygden for yrkesskadde og gir kompensasjon for reduserte muligheter til livsutfoldelse som skaden fører med seg. Den yrkesskadde må ha blitt påført varig og betydelig skadefølge av medisinsk art for å få erstatning. Betydelig er skaden når den medisinske invaliditeten er på 15% eller mer. Den årlige ménerstatningen utgjør 75% av grunnbeløpet på det meste og løper så lenge den yrkesskadde lever.

Skadeserstatning

Den som blir påført sykdom eller skade på arbeidsplassen kan også ha rett til erstatning fra arbeidsgiveren selv. Arbeidsgiveren kan ha erstatningsansvar hvis yrkesskaden eller yrkessykdommen oppstod som følge av uaksomhet (i som

t tillegg kommer arbeidsgiveransvaret og ulovfestet objektivt ansvar). Her kan det blant annet kreves erstatning for tap som ikke dekkes av folketrygden. De aller fleste av slike saker løses ved alminnelige avtaler mellom partene.

Yrkesskadeforsikringen

Denne lovfestede objektive forsikringsordningen kommer i tillegg til folketrygdens regler om ytelser ved yrkesskader.

Etter yrkesskadeforsikringsloven er arbeidsgiverne pålagt en plikt til å tegne forsikring, og arbeidstakere som blir skadet får et rettskrav på erstatning direkte fra forsikringsselskapet. En kan si at for arbeidsgiveren virker forsikringen som en ansvarsforsikring. Arbeidsgiveren har ikke noe personlig ansvar for de skadetilfellene som går inn under loven.

Loven har regler om at en skade eller sykdom skal anses forårsaket i arbeid på arbeidssstedet i arbeidstiden med mindre forsikringsgiveren beviser at det åpenbart ikke er tilfelle. Denne omvendte bevisbyrderregel vil tjene til å styrke arbeidstakernes stilling overfor forsikringsselskapet.

Det finnes også en bestemmelse om at det skal ses bort fra arbeidstakerens særlige mottakelighet for skaden eller sykdommen, hvis ikke den særlige mottakelighet må anses som den helt overveiende årsak.

Etter loven må skaden eller sykdommen være forårsaket av en arbeidsulykke, dvs en plutselig eller uventet ytre hending eller en konkret tidsbegrenset ytre hending som medfører en påkjenning eller belastning som er usedvanlig i forhold til det som er normalt i vedkommende arbeid.

Typiske former for arbeidsulykker er skade som volderes av det utstyr eller verktøy som brukes i arbeidet. Det kan være skade fra en stige eller stillas, eller det kan være skader i brann/eksplosjoner. Løfteskadene ligger i gråsonen. Belastningslidelser (også følger av psykiske påkjenninger) som har utviklet seg over tid i muskel-/skjelettsystemet, regnes ikke som yrkesskader. Slike påkjenninger er alminnelig utbredt og kan ha sitt utspring i forhold som kan gjøre seg gjeldende både i og utenfor arbeidet.

Saker om yrkesskadeforsikring skal behandles av det forsikringsselskap som arbeidsgiveren har tegnet forsikring i. Erstatningen utmåles etter standardiserte regler. En har tatt sikte på at resultatet stort sett skal bli det samme som etter skadeerstatningslovens regler, men det er ikke alltid at det er tilfellet.

Yrkesskadeforsikringen har stort sett overflødiggjort erstatningsreglene på dette området.

Hvordan melder man fra ?

Arbeidsgiver skal sende melding til trygdekontoret ved yrkesskade eller yrkessykdom som fører til medisinsk behandling, sykemelding i mer enn tre dager og/eller som kan gi rett til ytelser etter folketrygden. Det skal sendes skademelding i alle tilfeller hvor trygdekontoret ber om det eller arbeidstaker ønsker det. Ved arbeidsulykker med alvorlig skade skal arbeidsgiver straks varsle Arbeidstilsynet og politiet.

Arbeidstaker skal melde fra til trygdekontoret dersom arbeidsgiver unnlater å gjøre det. Han skal også sende skademelding til arbeidsgivers forsikringsselskap så snart så mulig.

Det kan også nevnes at leger skal sende skriftlig melding til Arbeidstilsynet dersom det er mistanke om at pasientens plager har sammenheng med arbeidssituasjonen.

Avslutningsvis kan nevnes at Regjeringen har oppnevnt et offentlig utvalg som skal vurdere regler, saksbehandling og organisering på yrkesskadeområdet. Saksbehandlingen ved yrkesskader skal altså bli enklere. Regjeringen mener det er behov for en helhetlig gjennomgåelse av regelverket. Utvalget som er oppnevnt skal særlig se på muligheter for forenkling og en mer ressurseffektiv saksbehandling. Samtidig skal de yrkesskadde sikres et raskt, korrekt og effektivt oppgjør.

Last Updated (06. Feb, 2006 klokka 09:28 AM)

Close Window